

РЕЦЕНЗІЯ

кандидатки економічних наук, доцентки,
доцентки кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Західноукраїнського національного університету

Сидор Ірини Петрівни

на дисертаційну роботу **Дем'янишина Василя Васильовича**
на тему «Формування і використання фінансових ресурсів бюджетних
установ», яка подана до разової спеціалізованої вченої ради у
Західноукраїнському національному університеті на здобуття наукового
ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Актуальність теми дисертації

Українська держава у своєму розпорядженні має великі обсяги публічних фінансових ресурсів, які у кінцевому підсумку зосереджуються у розпорядників бюджетних коштів усіх рівнів підпорядкування. Таким чином більшість проблем, пов'язаних з формуванням і використанням публічних фінансових ресурсів змушені вирішувати бюджетні установи разом з органами державної влади та місцевого самоврядування.

Бюджетні установи, як інституційні одиниці, знаходяться у відносинах із споживачами послуг та іншими інституційними одиницями суспільного і ринкового сектору, здійснюють трансакції, які можна оцінювати у вартісних показниках. З іншого боку, у середині бюджетної установи також відбуваються багатогранні трансакційні та трансформаційні процеси. У сукупності це формує зовнішнє та внутрішнє середовище функціонування кожної бюджетної установи та формування і використання її фінансових ресурсів.

Найважливішими для будь-якої бюджетної установи є взаємовідносини з розпорядниками бюджетних коштів вищого рівня. Тут функціонування цієї установи багато у чому залежить від уміння налаштувати відносини з вищестоячою організацією з метою максимізації кошторисного фінансування. Інший важливий напрям трансакції бюджетної установи полягає у її відносинах

з розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня. Однією із суттєвих проблем є відсутність чітких критеріїв і процедур оцінки керівником діяльності підвідомчих установ, як і методик порівняння отриманих результатів між аналогічними закладами. Це пояснює наявність суб'єктивного чинника у розподілі фінансових ресурсів між бюджетними установами, що негативно відображається на результатах управління цими ресурсами.

Будь-яка бюджетна установа у процесі своєї діяльності потребує ключових складових: залучення трудових ресурсів, предметів праці та засобів праці. Як свідчить вітчизняний досвід бюджетного фінансування, лівову частку витрат кошторису бюджетної установи складають саме витрати на оплату праці. У різних установах ситуація може суттєво відрізнятись, однак такий стан справ має своє пояснення – у цілому ряді бюджетних установ не існує потреби у здійсненні масштабних інвестицій, постійного оновлення засобів виробництва, обладнання, значних витрат матеріалів тощо. Особливо це характерно для установ державної служби, де ключову роль відіграє людський капітал та витрати на його утримання.

Ключовим вектором зовнішніх трансакцій є взаємовідносини бюджетних установ із споживачами суспільних благ і послуг. В якості оцінки результатів надання благ і послуг є отримана корисність від їхнього споживання. Порівняння корисності, отриманої споживачем як кінцевої мети, та затрат на досягнення цього результату дає уявлення про отриманий економічний ефект від даного процесу. Теоретичні аспекти оцінки корисності постачання послуг і благ колективного споживання досліджено теорією суспільних благ.

Загалом, якість та кількість наданих споживачам суспільних послуг і благ бюджетними установами залежить від обсягів їхніх фінансових ресурсів. Однак хронічна нестача та дефіцит публічних ресурсів на рівні країни створює проблеми для бюджетних установ та споживачів суспільних послуг, що негативно відображається на тенденціях зростання добробуту громадян. Великі проблеми для бюджетних установ при формуванні їхніх фінансових ресурсів створила російська військова агресія проти України, оскільки більшість своїх ресурсів держава спрямовує на оборону та безпеку. Ряд проблем в управлінні

фінансовими ресурсами бюджетних установ пов'язані з обмеженням автономії цих установ та прав розпорядників бюджетних коштів порівняно з керівниками промислових підприємств. Суперечливою є нормативно-правова база формування та використання публічних фінансових ресурсів, ряд положень нормативних та законодавчих актів не узгоджені між собою і не враховують реальностей сьогодення. Заслуговує на увагу посилення стимулюючих чинників для менеджменту бюджетних установ стосовно диверсифікації та зростання обсягів фінансових ресурсів.

Ці, та інші недоліки і проблеми свідчать, що обрана здобувачем тема дисертації є своєчасною, актуальною та спрямованою на виконання важливих теоретичних і практичних питань фінансової науки.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Західноукраїнського національного університету та є складовою наукових тем «Концептуальні засади розвитку бюджетного процесу в умовах демократичних та економічних перетворень» (держреєстраційний номер 0109U000048), «Фінансова політика інвестиційно-інноваційного розвитку України в умовах глобальних структурних зрушень» (держреєстраційний номер 0112U000077), у межах яких обґрунтовано напрями розвитку кошторисного планування, особливості формування спеціального фонду бюджетних установ у процесі виконання бюджету. Окремі наукові розробки та їхні результати знайшли своє відображення у звітах про виконання науково-дослідних тем «Формування та реалізація фінансової політики сталого розвитку України» (держреєстраційний номер 0116U002629), розділ «Фінансові ресурси бюджетних установ» та «Фінансова система у забезпеченні стійкого економічного зростання України» (держреєстраційний номер 0121U109150), розділ «Підвищення ефективності бюджетного менеджменту». У 2024 році - у науковому дослідженні, яке виконувалось за договором №Ф-26-2024 на надання науково-професійних послуг з Трибунівською сільською радою

«Наукове консультування щодо удосконалення інституційного забезпечення розроблення та реалізації бюджетної політики в територіальній громаді».

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи полягає у формуванні наукових рекомендацій стосовно удосконалення й розвитку процесів формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ.

Науковець удосконалив визначення фінансових ресурсів бюджетних установ, котрі він пропонує розглядати як сукупність їхніх грошових фондів, котрі формуються і використовуються у процесі вхідних та вихідних фінансових потоків цих установ при розподілі і перерозподілі ВВП, відображаються у доходах і видатках бюджетних установ з метою забезпечення надання всім споживачам суспільних послуг. Автор вважає, що на відміну від інших ресурсів вони наділені такими ознаками: повна приналежність державі в особі органів державної влади, державного управління і місцевого самоврядування; державно-правове регулювання процесів формування, розподілу і використання; строго цільове призначення; односторонній рух вартості при формуванні і використанні; мобільність; масштабність; динамічність; постійне здійснення кругообороту; підконтрольність з боку держави. Це дасть змогу виокремити фінансові ресурси бюджетних установ від багатьох інших грошових ресурсів.

Досліджуючи галузеві та функціональні особливості бюджетних установ здобувач удосконалив трактування фінансового механізму цих установ: за сутністю – як особливої сфери розподільчих відносин, яка охоплює процес розподілу і перерозподілу ВВП з метою формування і використання грошових фондів бюджетних установ; за явищем – як сукупності грошових потоків, які супроводжують процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів бюджетних установ; за змістом – як сукупності конкретних методів, форм, важелів, інструментів, стимулів та санкцій, котрі дають змогу забезпечити своєчасну мобілізацію та ефективне використання фінансових

ресурсів бюджетних установ; за формою – як способів та прийомів наповнення доходів, розподілу і спрямування видатків, визначених кошторисами бюджетних установ. Це дало змогу автору акцентувати увагу на кожному елементі цього механізму, визначати напрями його вдосконалення та посилення впливу для досягнення стратегічних цілей бюджетної установи.

Дисертантом рекомендовано удосконалити науково-теоретичні підходи до тлумачення управління фінансовими ресурсами бюджетних установ: у теоретичному відношенні як цілеспрямованого впливу суб'єктів управління, якими є органи управління фінансовими ресурсами на об'єкт, яким є фінансові ресурси бюджетних установ з метою його стабілізації, розвитку та досягнення стратегічних завдань бюджетних установ; у практичному аспекті – як сукупності взаємопов'язаних між собою управлінських дій (функцій), прийомів, форм, методів, інструментів, важелів, спрямованих на керування фінансовими потоками у державному секторі, державними фінансовими ресурсами, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ з метою досягнення стратегічних цілей та якісного виконання бюджетними установами покладених на них функцій.

Результати наукового аналізу дали змогу дисертанту розвинути науково-методологічні підходи до управління фінансовими ресурсами бюджетних установ в частині запровадження спеціалізованого аутсорсингу, який передбачає рекрутинг допоміжного персоналу, ведення окремих вузькопрофільних робіт, не пов'язаних з виконанням основних функцій (наприклад облік, цифровізація, юридичний супровід тощо), що сприятиме зменшенню поточних видатків та економії фінансових ресурсів бюджетних установ.

Здобувач розвинув науково-практичні підходи до використання механізму державно-приватного партнерства у фінансовому забезпеченні суспільних потреб шляхом об'єднання фінансових ресурсів для реалізації конкретних проєктів розвитку чи роботи тої чи іншої бюджетної установи на основі розподілу ризиків, рівня відповідальності, отримання вигод, що є результатом взаємовигідної співпраці. Це дасть змогу налагодити взаємодію між

менеджерами бюджетних установ та структурними підрозділами компаній, які відповідають за виконання програм корпоративної відповідальності. В кінцевому результаті це сприятиме залученню додаткових фінансових ресурсів бюджетних установ для надання споживачам якісних суспільних послуг.

Заслужують підтримки розвинуті у дисертації науково-методичні підходи до прогнозування власних надходжень бюджетних установ з використанням регресійної моделі, у якій прогнози інтерпретуються як оцінка загальної тенденції за умов збереження наявних трендів. На думку автора формалізувати динаміку власних надходжень бюджетних установ у вигляді кількісних трендів та отримати прогнозні оцінки, що можуть використовуватися для обґрунтування сценаріїв розвитку бюджетної системи та оцінки фінансової стійкості державного і місцевих бюджетів у середньостроковій перспективі.

Достовірність наукових результатів забезпечується використанням сучасної методології фінансової науки. Теоретико-методологічну основу складають висновки й узагальнення вітчизняної фінансової науки, концептуальні положення економічної теорії, напрацювання вчених з економіки і фінансів. З метою дослідження категоріального апарату для розроблення концептуальних підходів до проблеми наукового дослідження використано діалектичні, метафізичні, інституціональні, гносеологічні та логічні методи, основне місце серед яких відведено законам і категоріям діалектики. Тракткування фінансових категорій і понять базується на формально-логічних методах, зокрема з використанням: аналізу та синтезу, індукції й дедукції, абстрагування, узагальнення, аналогії, теоретичного моделювання. Досліджуючи питання фінансової практики, пов'язаної з формуванням та використанням фінансових ресурсів бюджетних установ автор використав такі методи емпіричних досліджень: спостереження, вимірювання, емпіричного опису, порівняння, статистичні і математичні методи. Науковий аналіз проблем мобілізації, розподілу та контролю фінансових ресурсів базується на методах формалізації, сходження від абстрактного до конкретного і від конкретного до абстрактного.

Інформаційно-нормативну базу наукового дослідження формують Конституція України, Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України, закони та інші нормативні акти України, практичні дані Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Державної аудиторської служби України, Рахункової палати України, Державної служби статистики України, наукові розробки та звіти науково-дослідних установ, рекомендації експертів з питань економічного розвитку країни, практичні дані департаментів фінансів обласних військових адміністрацій та місцевих рад.

Отже, в дисертаційній роботі поставлена мета - узагальнення й поглиблення теоретико-методологічних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо модернізації процесів формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ досягнута повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності

За своїм змістом дисертаційна робота здобувача Дем'янишина Василя Васильовича повністю відповідає Стандарту вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» та напрямкам досліджень відповідно до освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування».

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям фінансової теорії і практики.

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Дем'янишина Василя Васильовича є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів

Дисертаційна робота написана українською мовою.

Питання змісту роботи викладені послідовно, доступно і зрозуміло. У роботі використано загальноприйняту наукову термінологію, що відповідає основним засадам фінансової науки і практики.

Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг дисертації 244 сторінки.

У вступі розкрито актуальність теми, зв'язок з науковими програмами, планами, темами, мету, завдання, об'єкт, предмет, методи та інформаційну базу наукового дослідження, наукову новизну отриманих результатів, практичне значення результатів дослідження, особистий внесок здобувача, апробацію матеріалів дослідження, публікації, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі «Теоретико-організаційні домінанти фінансових ресурсів бюджетних установ» розкрито концептуальні підходи до трактування фінансових ресурсів бюджетних установ (с. 15-33). Автор, використовуючи філософські категорії сутності і явища, змісту та форми, а також закони діалектики – переходу кількісних змін у якісні, єдності і боротьби протилежностей, заперечення заперечення пояснює сутність фінансових ресурсів, публічних фінансових ресурсів, фінансових ресурсів бюджетних установ. Розкрито місце публічних фінансових ресурсів в економічній системі, порядок їхнього формування в процесі розподілу і перерозподілу ВВП. Під фінансовими ресурсами автором запропоновано вважати сукупність грошових фондів бюджетних установ, які формуються і використовуються за допомогою вхідних і вихідних фінансових потоків цих установ, що супроводжують економічні відносини з приводу розподілу і перерозподілу ВВП, відображаються у доходах та видатках бюджетних установ з метою забезпечення надання всім споживачам якісних соціальних послуг. Заслуговує підтримки пропозиція автора, що на відміну від інших ресурсів вони наділені такими ознаками: повна приналежність державі в особі органів державної влади, державного управління і місцевого самоврядування; державно-правове регулювання процесів формування, розподілу і використання; строго цільове

призначення; односторонній рух вартості при формуванні і використанні; мобільність; масштабність (дуже великий обсяг); динамічність; постійне здійснення кругообороту; підконтрольність з боку держави.

Наукове дослідження сутності фінансових ресурсів бюджетних установ дало змогу розкрити теоретико-організаційне забезпечення їхнього формування і використання (с. 33-58). Автор розглянув поняття архітекτονіки процесів формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ, параметри інституційного середовища та інституційного забезпечення всіх взаємопов'язаних між собою процесів, цілісну систему, що включає доходи і видатки бюджетних установ, управління фінансовими ресурсами бюджетних установ, а також інституційне середовище як сукупність базових, політичних, соціальних, юридичних, економічних правил, котрі визначають допустимі межі поведінки суб'єктів фінансових відносин і створюють базу для формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ. Автор визначив інституційне забезпечення в цій архітектоніці як певну систему формальних і неформальних правил, норм, інститутів, котрі забезпечують формування структури та регулювання поведінки бюджетних установ на стадії розподілу і перерозподілу ВВП, формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ.

Другий розділ «Прагматика і проблематика руху та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ у сучасних умовах» починається із дослідження науково-практичних підходів до мобілізації фінансових ресурсів бюджетних установ у контексті формування фінансових ресурсів органів державної влади та місцевого самоврядування (с. 62-93). Автор на основі аналізу теоретичних, методологічних, практичних підходів з'ясував проблеми формування та мобілізації фінансових ресурсів, що виникають на окремих стадіях бюджетного процесу. Визначено чинники, які впливають на обсяги фінансових ресурсів бюджетних установ, розглянуто динаміку впливу цих чинників, підкреслено що така динаміка є позитивною і вплинула на збільшення величини фінансових ресурсів суспільства, бюджетних установ.

Аналізуючи джерела фінансових ресурсів бюджетних установ здобувач прийшов до висновку, що важливим джерелом таких ресурсів є власні надходження установ, які мають тенденцію до зростання. Акцентовано увагу, що особливо різкі позитивні зміни спостерігаються у державному бюджеті. Крім цього, автор виявив низку проблем, які мають місце у мобілізації власних надходжень бюджетних установ. В результаті використання економіко-математичних методів автором запропоновано економіко-математичну модель прогнозування обсягів власних надходжень бюджетних установ з використанням методу лінійної регресії та часових рядів.

У дисертації детально проаналізовано напрями використання фінансових ресурсів бюджетних установ на рівні розпорядників бюджетних коштів по державному і місцевих бюджетах за функціональною та економічною класифікацією (с. 94-116). Автором аргументовано, що на загальнодержавному рівні серед видатків за функціональною класифікацією пріоритетними видатками є видатки на оборону, безпеку та судову владу, а освітня та економічна діяльність фінансується відносно стабільно. При цьому видатки на екологію, культуру, духовний і фізичний розвиток залишаються малопріоритетними, що може мати довгострокові негативні наслідки. Автор прийшов до висновку, що на місцевому рівні пріоритетною функцією місцевої влади залишається освіта, а охорона здоров'я та соціальний захист населення втратили свою частку у структурі видатків місцевих бюджетів. Такі зміни за досліджуваній період свідчать про трансформацію фінансів від соціально-економічної моделі до оборонно-орієнтованої. Видатки за економічною класифікацією характеризуються домінуванням видатків на оплату праці та спеціальні заходи. Капітальні видатки залишаються відносно стабільними, але їхня частка має тенденцію до скорочення.

Дослідження теоретико-практичних засад державного фінансового контролю за формуванням і використанням фінансових ресурсів бюджетних установ як діяльності уповноважених державою органів, спрямованої на нагляд за дотриманням законності процесу формування, розподілу, використання державних фінансових ресурсів, включаючи фінансові ресурси бюджетних

установ, а також отриманням результатів від їхнього використання є завершальною стадією другого розділу роботи (с. 116-138). Автор прийшов до висновку, що основними цілями такого контролю є: запобігання фінансовим правопорушенням та фінансовим злочинам; виявлення у бюджетних установах фінансових порушень при формуванні, розподілі, використанні їхніх фінансових ресурсів, а також відхилень від встановлених норм, стандартів, фінансових правил; притягнення винних у фінансових порушеннях до різних видів відповідальності; прийняття дієвих мір щодо відшкодування нанесених винними особами збитків, втрат, нестач; пропонування реальних заходів щодо запобігання фінансовим правопорушенням у майбутньому.

У третьому розділі «Стратегічні напрями модернізації формування, використання та контролю фінансових ресурсів бюджетних установ в умовах невизначеності» досліджено трансформацію процесів формування, використання і контролю фінансових ресурсів бюджетних установ в умовах Стратегії реформування системи управління державними фінансами (с. 142-172). Здобувач розкрив п'ять стратегічних напрямів реформування системи управління публічними фінансовими ресурсами, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ. Перший напрям стосується забезпечення дотримання загальної бюджетної дисципліни у середньостроковій перспективі. Другий стратегічний напрям включає значне підвищення ефективності розподілу публічних фінансових ресурсів, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ, на рівні формування державної фінансової політики. Третій стратегічний напрям передбачає забезпечення якісного та ефективного виконання бюджетів усіх рівнів. Четвертий стратегічний напрям включає істотне підвищення рівня прозорості й підзвітності у процесі управління публічними фінансами, включаючи фінанси бюджетних установ. П'ятий стратегічний напрям спрямований на модернізації управління людськими ресурсами у всіх ланках публічних фінансів, включаючи фінанси бюджетних установ. В результаті застосування цих напрямів можна сформувати сучасну дієву систему управління публічними фінансовими ресурсами, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ.

В результаті глибокого наукового аналізу здобувачем сформульовано найважливіші шляхи модернізації процесів формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ, до яких віднесено: зростання обсягів фінансових ресурсів бюджетних установ за рахунок активізації їхньої мобілізації з альтернативних джерел; запровадження обов'язкового освітнього страхування дітей; впровадження у практику спеціалізованого фасиліт-менеджменту, базовим для якого є аутсорсинг; введення експансивної політики збільшення переліку суспільних послуг та категорій споживачів цих послуг у межах співпраці з відповідними територіальними громадами.

Розкрито шість стратегічних цілей цифровізації системи управління публічними фінансовими ресурсами, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ (с. 172-193), зокрема: консолідація наявних інформаційних ресурсів усіх суб'єктів системи управління публічними фінансовими ресурсами, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ, на рівні Міністерства фінансів України; запровадження електронних послуг для всіх суб'єктів фінансових відносин; забезпечення реалізації першочергових проєктів для належного виконання усіх стратегічних завдань; виключення будь-якого впливу людського чинника на автоматичну обробку усієї наявної інформації стосовно публічних фінансових ресурсів, та фінансовими ресурсами бюджетних установ зокрема; забезпечення збереження та посилення якісного кадрового потенціалу системи управління для підвищення якості й доступності інформаційно-комунікаційних систем, які включені до складу системи управління публічними фінансовими ресурсами, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ; комплексне забезпечення інформаційної безпеки системи управління публічними фінансовими ресурсами. Реалізація цих цілей дасть змогу досягнути мети стратегічного розвитку цифровізації системи управління публічними фінансовими ресурсами, та фінансовими ресурсами бюджетних установ зокрема, організації та розбудови сучасної, дієвої, ефективної системи управління інформаційними технологіями з метою забезпечення належної підтримки й подальшого цифрового розвитку прозорої системи управління

публічними фінансовими ресурсами, включаючи фінансові ресурси бюджетних установ.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення одержаних результатів

Отримані результати наукового дослідження мають теоретичне й практичне значення, можуть бути використані при формуванні стратегічних засад державної фінансової політики, тактичних підходів до її реалізації, у роботі органів державної влади, місцевого самоврядування стосовно розробки і практичного застосування фінансового законодавства з питань формування, розподілу і використання публічних фінансових ресурсів.

Загалом, практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони використані у практичній роботі: Управління Західного офісу Держаудитслужби в Тернопільській області стосовно реалізації Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю щодо упорядкування його основних форм і методів при здійсненні контролю за станом внутрішнього контролю у розпорядників бюджетних коштів (довідка № 131900-14/2453-2025 від 01.12.2025 р.); Департаменту фінансів Тернопільської обласної військової адміністрації стосовно удосконалення формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ та управління цими ресурсами, оптимізації джерел формування фінансових ресурсів та напрямів їхнього використання, пошуку додаткових джерел (довідка № 42-33/1729 від 02.12.2025 р.); Теребовлянської міської ради Тернопільської області щодо вдосконалення аналітичних підходів до оцінювання джерел фінансування, визначення пріоритетних напрямів використання коштів, підвищення прозорості та раціональності бюджетних операцій (довідка № 02-13/2252 від 20.11.2025 р.); Пасічнянської сільської ради Надвірнянського району Івано-франківської області стосовно систематизації релевантних інструментів залучення додаткових фінансових ресурсів, покликаних сприяти стабільній фінансово-господарській діяльності бюджетних установ (довідка № 2/1-1538/02-64 від 16.12.2025 р.);

Західноукраїнського національного університету щодо впровадження у навчальний процес результатів наукового дослідження при поглибленні змістовного наповнення та розробки практичних завдань з дисциплін «Публічні фінанси», «Бюджетний менеджмент» (довідка № 126-28/2952 від 31.12.2025 р.).

Особистий внесок здобувача

Дисертація є одноосібно виконаною науковою роботою, у якій сформовано власні концептуальні підходи та запропоновано нові сучасні напрями розв'язання важливої наукової проблеми формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ в умовах стратегії реформування управління державними фінансами, цифровізації, дисбалансів та невизначеності. Теоретичні узагальнення, наукові розробки, висновки, рекомендації та інші отримані результати, що виносяться на захист, отримані автором самостійно.

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи

Результати дисертаційної роботи, основні наукові положення, наукові висновки опубліковано у 41 науковій праці загальним обсягом 25,38 д. а. (особисто автору належить 12,73 д. а.), з них 3 статті у колективних монографіях та 9 у наукових фахових виданнях обсягом 7,67 д. а., а також 29 інших апробаційних публікацій, у т. ч. статті у збірниках наукових праць за матеріалами науково-практичних конференцій обсягом 5,06 д. а.

Науковий рівень публікацій здобувача достатньо високий. Опубліковані праці відображають зміст дисертації та результати наукових досліджень. В наукових публікаціях дотримано принципи академічної доброчесності. У всіх наукових публікаціях, опублікованих із співавторами, виділено особистий внесок здобувача.

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи

У результаті рецензування дисертаційної роботи Дем'янишина Василя Васильовича виникли такі дискусійні питання та зауваження.

1. На с. 28 перераховано ознаки грошових фондів, серед яких виділено такі: «...законодавче та нормативно-правове забезпечення процесів формування і використання грошових фондів; односторонній рух грошових коштів у процесі формування і використання грошових фондів (немає еквівалентного обміну); цільовий характер коштів кожного грошового фонду; динамічність кожного фонду (кошти грошових фондів не нагромаджуються, а використовуються в міру надходження)», а на с. 77 – ознаки фінансових ресурсів бюджетних установ які є дуже подібними до ознак грошових фондів. На нашу думку, наведений приклад є повторенням тексту.

2. На с. 162 запропоновано запровадити обов'язкове та добровільне освітнє страхування дітей. На нашу думку, доцільно уточнити, яким чином кошти цього страхування можуть вплинути на формування фінансових ресурсів бюджетних установ і що потрібно буде зробити, коли діти відмовляться від вступу до вищих закладів освіти або поступають на місця бюджетного забезпечення (за державним замовленням).

3. На с. 116-138 розглянуто прагматичні аспекти державного фінансового контролю формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ. Однак у тексті роботи не конкретизовано, які наукові принципи безпосередньо покладені в основу організації цього контролю, яких принципів така організація не дотримується і як це відображається на результатах контролю.

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу

Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Дем'янишина Василя Васильовича на тему «Формування і використання фінансових ресурсів бюджетних установ» виконана на високому науковому

рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в пп. 6–9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Дем'янишин Василь Васильович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Рецензент:

Доцентка кафедри фінансів ім. С.Н.Юрія
Західноукраїнського національного університету,
кандидатка економічних наук, доцентка

Ірина СИДОР

Підпис	
Завіряю:	
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ	